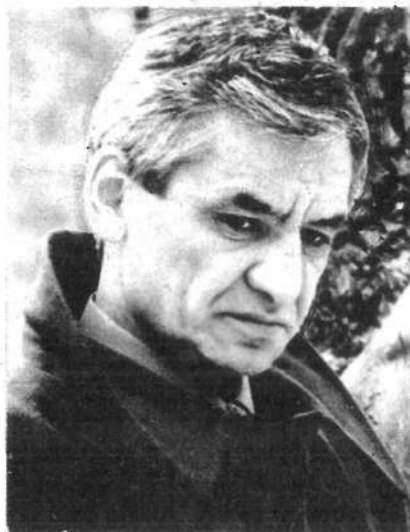

Кушдай учиб кучоғингдан дунё кездим,
 Қанча олис кетсам шунча қадринг сездим.
 Кезиб-кезиб топганларим Соғинч бўлди,
 Қайда юрсам ёди меҳринг овунч бўлди.
 Айланайин қора қошу кўзингдан-а,
 Ўзингдан қўймасин, халқим, ўзингдан-а!..

МУҲАММАД
 ЮСУФ

ЎЗИНГДАН ҚЎЙМАСИН,
 ХАЛҚИМ

Шеърят бўстони

ШЕЪРИЯТ БЎСТОНИ

Муҳаммад Юсуф

**ЎЗИНГДАН
ҚЎЙМАСИН,
ХАЛҚИМ**

Шеърлар

Ғафур Ғулом номидаги Адабиёт
ва санъат нашриёти
Тошкент - 2000

Ў12
10 91

Мухаррир: Жонибек СУБҲОН

Юсуф, Муҳаммад.
Ўзингдан қўямасин, халқим: Шеърлар.—Т.[^]
Ғ.Ғулом номидаги Адабиёт ва санъат нашр.,
2000.—104 б.

Ўзбекистон халқ шоири Муҳаммад Юсуф — том маънода халқчил ижодкор. Унинг асарларида миллий руҳ, халқона фалсафа, она тилимиз жилолари, самимият ва мухаббат балкиб туради. Унинг шеърлари халқ ва Ватан >чун ўта кириб, сув кечишга тайёрдир. Қолган гапларни шоир шеърларининг ўзи айтсин.

Уз2

тп, **4702620202 - 20**
М352(04) - 2000 режага қўшимча - 2000

18ВК 5-635-01846-7

© Муҳаммад Юсуф, Ғафур
Ғулом номидаги Адабиёт
ва санъат нашриёти, 2000 й.

ЎЗИНГДАН ҚЎЙМАСИН, ХАЛҚИМ!

Кушдай учиб кучоғингдан дунё кездим,
Қанча олис кетсам шунча кадлинг сездим.
Кезиб-кезиб топганларим Соғинч бўлди,
Қайда юрсам ёди меҳринг овунч бўлди.
Айланайин қора қошу кўзингдан-а,
Ўзингдан қўймасин, халқим, ўзингдан-а!..

Биров учун бировлар туш кўриб бермас,
Миннат қилмай бир боғ ўтин ўриб бермас.
Байрамингда ойлаб базм қилган каслар
Бошингга иш тушса бир кун туриб бермас.
Номус қуйи тушмасин ҳеч бўғзингдан-а,
Ўзингдан айланай, халқим, ўзингдан-а!..

Эрк водийси — захматларга сийловдир бу,
Той қоқилиб от бўлғувчи яйловдир бу.
Ранж чекмасанг нурли-нурли тонглар қайда,
Синовдир бу, балки буюк синовдир бу.
Бош кетса ҳам қайтма энди сўзингдан-а,
Ўзингдан айланай, халқим, ўзингдан-а!..

Болдан ширин татир қора буғдойинг ҳам,
Ўзингдан бўлса гар шоҳу гадойинг ҳам.
Бир тану жон бир-бирингдан рози юрсанг,
Пайғамбар ҳам сендан рози, ҳудойим ҳам.
Гоҳи ипак, гоҳи ятак бўзингдан-а,
Ўзингдан айланай, халқим, ўзингдан-а!..

Эр бошига иш тушса ўт кечгувчидир,
Чидаймиз-да, бу захматлар ўткинчидир.
Хурлигинг ҳақ — қолган бари ўтаверсин,
Бу дунёда энг ёруғ бахт — эл тинчидир!..
Айирмасин беминнат нон-тузингдан-а,
Ўзингдан қўймасин, халқим, ўзингдан-а!..

ИФТИХОР

Ўзбекка ўхшатиш топмоқ муаммо,
Ўхшаса ўзига ўхшайди узбек.
Қиёси йўқ унинг, меҳри бир даре,
Дунёда болам деб яшайди узбек.

Бир қўлда беланчак, бир қўлда ЁОурён,
Бир елкада кетмон, бирида иймон,
Барчага баробар бир офтобсимон,
Яшасин олам деб яшайди узбек.

Унта бўлса ўрни бошқа унинг-чун,
Ўғлим — оташимда яралган учкун,
Қизим парилардан рухсори гулгун,
Юзлари лолам деб яшайди узбек.

Момолари тетик юзга кирса ҳам,
Боболари қайси йигитлардан кам.
Зурёдлари бўлса бир ховлига жам,
Тўшак етмай тўнин тўшайди узбек.

Эхтиром этганга эҳромлари бор,
Кеккайганга бўйин эгмагай зинхор,
Бешигида жажжи Ислонлари бор —
Тот ўтмас қўронга ўхшайди узбек.

Мухаммад, ким бўлдинг, қиёсин топиб,
Ўхшаса, ўзига ўхшайди узбек.
Ёмон шеър ёзсанг ҳам бетингдан ўпиб,
Кам бўлма, болам, деб яшайди узбек...

БУЛБУЛ

Боғда булбул, овсарми, шўхми,
Бахтлимисиз, дейди бир сахар...
Яшаган мен бахтлими-йўкми,
Сенга нима қайғу, баччағар.

Олифтага гуллар барг тўшаб,
Мадҳ айтганин бокмай илғайман,..
Булбулвачча, мен сенга ўхшаб
Боғдан-боғга қўчиб юрмайман.

Сенга фақат атиргул ҳамдам,
Тиллашасай чаман, боғ билан...
Бахтли эдим бир пайтлар мен ҳам
Ялангоёқ кизалоқ билан.

Сен англарсан қайдан бу хисни,
Ишқ ҳақда, эй, қўшиғи ёлғон.
Бепосн дашт ва ўша қизни
Қўмсар тўрғай юрагим ҳамон...

Чаманингга бўйлар аста куз,
Гулларинг ҳам тегди жонингга.
Патинг ёйиб, жанубингга суз,
Жўна ЭНДИ Ҳиндистонингга!

СЕВГИ САДОСИ

Гулим, меҳр қўзда дегани ёлғон,
Менинг дилимда ҳеч ўчмас ёлқинсиз.
Қанча кўришмасак шунча кадрдон,
Қанча олис бўлак — шунча яқинсиз.

Девона ошиқман, ман бир девона,
Айтинг, сиздан бўлак кимим бор яна?..
Сиз йўқ чоғимдаги дунем бегона,
Сиз йўқ боғимдаги гуллар ёқимсиз.

Сиз аччиқ қисматим, сиз изтиробим,
Сиз ширин дардимсиз, ширин азобим,
Сиз менинг қўқлардан топан офтобим,
Ерларда йўқотган қўзмунчоғимсиз.

Ёдимда кечаги шўхликларингиз,
Қўқсимни куйдирган киприкларингиз,
Сиз ўша ^ орзуси ойдан ойдин қиз,
Сиз ўша — қулгуси қўнғироғимсиз.

Сиз ўша қўзимнинг кафтида юрган.
Сиз ўша қўнғлимга қўнғли ин қурган,
Тўқилай деб тилни учида турган
Шеъримсиз, бир умр битмас оҳимсиз...

МЕҲР ҚОЛУР

Ўтар қанча йиллар тўзони,
Юлдузлар — кўзёши самони,
Ўтар инсон яхши-ёмони,
Меҳр қолур, муҳаббат қолур.

Қорачуғда порлаган ўша,
Иқболига чорлаган ўша.
Дунёни тор айлаган ўша,
Меҳр қолур, муҳаббат қолур.

Анор, сенинг юзларинг сулув,
Хумор, сенинг кўзларинг сулув,
Ёдда қолмас сўзларинг сулув,
Меҳр қолур, муҳаббат қолур.

Окиб кетди сувларда Тохир,
Зухро йиғлаб қолди қон бағир.
Келганда ҳам қиёмат охир,
Меҳр қолур, муҳаббат қолур...

Нима дейсан, эй ғажаб инсон?
Ғийбатларинг қилди мени қон.
Сен ҳам бир кун ўтурсан, инон,
Меҳр қолур, муҳаббат қолур!

ЎЗБЕКИСТОН

Ялпизлари

Кўкка туташ,
Тунлари зар,
Тонги маржон.
Юлдузлари — қотган қуёш,
Қуёшлари куйдирмажон.
Олтин тупроқ,
Зумрад далам,
Ипак карвон,
Олмос қалъам,
Кузда кетган қушлари ҳам,
Баҳор қўмсаб қайтган айвон
Ўзбекистон, Ўзбекистон!..

Дунё ичра
Тенгсиз дунё.
Зарчопон қалб,
Ялангтўшим.
Қўли очик,
Меҳри даре,
Мушти қаттик,
Қўнгли бўшим.
Ўғлига от бўлиб чўкиб,
Қизларига алла айтган,
Белбоғига бории тўкиб,
Тўйга бориб тўймай қайтган,
О, болафеъл,
О, болажон —
Ўзбекистон, Ўзбекистон!..

Ўзини ўйламай-ўйлаб,
Фарзандини юрган "сиз"лаб,
Ўнга кирган боласига,
Сарпо йиққан,
Қаллиқ излаб.
Бизда шундай,
Борингии қўй —
Тўртга узбек тўпланса — тўй.
Номус учун,
Керак бўлса,
Жонингни ёқ,
Кўзингни ўй.
Соч топганинг,
Ёз дастурхон —
Ўзбекистон, Ўзбекистон!..

Тўйда унут гина-араз,
Тўйхонага дўнар кишлок.
Шивирлаб ҳам айтилса бас,
Келаверар Одам тор-тоғ.
• Ким отлик,
Ким пиёдадир,
Ким қиска,
Ким зиёдадир.
Эшитгани келаверсин,
Тўй қиламиз дунёда бир.
Буёқ Водий,
Буёқ Сурхон —
Ўзбекистон, Ўзбекистон!..

Тўйда яйрар майда боллар,
Тўйда тўлар тандирлар ҳам.
Тўйда —
Ўттиз яшар чоллар,
Йигирмада —

Кампирлар ҳам...
Жондек иссиқ нонлар ташиб,
Титраб қўллар,
Ёнар қўзлар,
Тўй баҳона дийдорлашиб,
Хурсанд бўйга етган қизлар.
Йигитчалар кезар султон!..
Ўзбекистон, Ўзбекистон.

О, Ота юрт,
Она маскан,
Ўхшашингни топай қайдан,
Сен-ку менга зор эмассан,
Сенсиз қандай яшайий ман?..
Тилим ости —
Кулинг новвот,
Айирмасин ўчоғингдан,
Койиганда койи,
Факат,
К ^ ма мени қучоғингдан.
Сенсиз колмай
Зору хайрон —
Ўзбекистон, Ўзбекистон!..

Ой тўлса ҳам
Шунча тўлар,
Кун туғса шу
Кунча бўлар,
Сенсиз икки кадам қўйсам,
Юрак қуйиб қулча бўлар.
Қайда сендек вафоли ёр,
Қайда сендек танти диёр?
Сенга бир дил бердимми, бас.
Бу меҳрим ўлгунча бўлар.

Ўлганда ҳам ,
Ўзинг макон —
Ўзбекистон, Ўзбекистон!..

Ялпизлари кўкка туташ,
Тупроғи зар,
Суви маржон.
Майизлари — қотган қуёш,
Қуёшлари — куйдирмажон.
Олтин дала,
Олмос қалъа,
Ипак қарвон,
Мовий бўстон,
О, отамдан қолган қўрғон -
Ўзбекистон, Ўзбекистон!..

ЎЗБЕКМОМО

Фаришталар файзи ёғар юзларингдан,
Аримасин қувонч энди, Ўзбекмомо.
Юрсанг офтоб эргашади изларингдан,
Офтоб бўлиб нур соч энди, Ўзбекмомо.

Келди қайтиб ёт юртлардан карвонларинг,
Қўнғироғи кўксингдаги армонларинг.
Ўзингники ўзинг ёпган ширмонларинг —
Сенга тегмас кирмоч энди, Ўзбекмомо.

Саробларга сажда қилдик етмиш йил биз,
Йўқ Ватанни ватан билдик етмиш йил биз.
Чин Ватаннинг пойларига чўкайлик тиз.
Сен йўл бошла, йўл оч энди, Ўзбекмомо.

Эй сен ҳикмат диёри, эй сирли бағир,
Не дахога йўл кўрсатдинг ўзинг, ахир
Темурга ҳам алла айтган ўзинг, ахир,
Қайтар қалбга ишонч энди, Ўзбекмомо.

Озод юртда, обод юртда бор келажак,
Хур ўлкага мудом йўлдош, ёр келажак.
Ҳали не-не Алпомишлар туғилажак,
Бахтинг бошга гултож энди, Ўзбекмомо.

Тўқилмасин сочингдаги битта толанг,
Омон бўл сен, ОМОН бўлсин даштў даланг,
Чўпон боланг, деҳқон боланг, султон боланг
Кел, дуога қўл оч энди, Ўзбекмомо!..

ХАЛҚ БЎЛ, ЭЛИМ

Қидим юртга қайтсин қадим наволарим,
Қумлар босиб қуримасин дарёларим.
Алпомишга алла айтган момоларим,
Рухини шод этай десанг — халқ бўл, элим!..

Дунёга бок, қадди сендек ким бор яна,
Довруғи ҳам дарди сендек ким бор яна.
Халқ бўлишга ҳадди сендек ким бор яна,
Мозийни ёд этай десанг — халқ бўл, элим.

Сен тебратдинг бешигини Соҳибкирон,
Сенинг боланг юлдузларга қўйган нарвон.
Бир майизни қирққа бўлган бир тану жон
Қунларингга қайтай десанг — халқ бўл, элим.

Даре бўлиб жўшгин энди, завқи улуг,
Байрамингда севинч қўз ёшингга қўлқўк.
Юртим деган жасур Юртбошингга қўлқўк,
Унга қанот бўлай десанг — халқ бўл, элим.

Бўлар элнинг болалари бир-бирин дер,
Бўлмас элнинг болалари бир-бирин ер,
Бир бўл энди, қадри баланд қаддингни кер,
Халқ бўл, элим, халқ бўл элим, халқ бўл, элим!

ОНАМГАХАТ

Мен сизни ўйлайман шому сахарда,
Она, соғинсам ҳам бора олмайман,
Тунлари чароғон шундай шаҳарда
Ҳеч кимга қўнғлимни ёра олмайман.

Мен сиз айтгандайин ҳаммани севдим,
Ҳаммага ишондим, мана оқибат:
Ўз дўстим уйига қўмилди севгим,
Кун бўлиб қўксимни куйдирди нафрат.

Бошимдан ўтгани қўкка ҳам аён,
Юлдузлар кикирлаб кулар оқбадан:
Мен — зангор яйловда олис, бепоян,
Уюридан ажраб қолган қулунман...

Мана, кетаяпман, тош йўлда кўзим,
Қадамим мошинлар йўрғасига мое.
Йиғласам юпатиб ўзимни ўзим,
Пишқириб қўяман тойчоқларга хос.

Ва сизни ўйлайман шому сахарда,
Она, соғинсам ҳам бора олмасдан.
Тунлари чароғон шундай шаҳарда
Ҳеч кимга қўнғлимни ёра олмасман...

Ҳа, севги хакида. У дилга не зеб,
Куйинманг, не илож қилмаса насиб.
Бахтимга ҳамиша Сиз соғ бўлинг деб,
Соғинган ўелингиз — Муҳаммад Юсуф.

Шеърият,
Эй, бевафо санам!
Қўлларингдан маҳкам тутарман,
Сендан ҳар нарсани кутарман,
Сен бир малҳам,
Сен бир ширин ғам...

Сен борсанки — захматларим бор;
Бу дунёда орттирган зорим —
Ухламай қон ютган кунларим
Учун сенга раҳматларим бор!

Остонангда итинг — ҳаёлим:
Йўлинг пойлаб ўтгайман сенинг.
Сен қўқда қўл етмас ҳилолим.

Рухим қўқда,
Тупроқда танам,
Бағримни тилкалар бир оғрик,
Энди баҳтим ўзингга боғлиқ —
Шеърият, эй бағритош санам!..

Хўрсинасан билдирмай,
Ўксинасан, йиғлайсан.
Юлдуз тўла бу окшом
Сен сўрвда ухлайсан.

Юлдуз тўла бу окшом,
Онанг хурсанд ўйлайди.
Қайсар қизим, энди чин
Қўникканга ўхшайди...

Шовулланг, боғлар, хей,
Бунда бир киз ухлайди,
Ухлайдию ўзи жим,
Қўнглига кил сиғмайди.

Шох силкинар, кўксига
Япроқ тўкар, билмайди.
Бир ғам ўртар бағрини,
Йиғламайди, кулмайди.

Бу оғриқ на дўстлик, на
Муҳаббатга ўхшайди...
Қиз қўйнида бир сурат —
Муҳаммадга ўхшайди.

ЖАЙРОН

Қон йиғлатди қайси бағритош,
Жайрон, нега кўзинг тўла ёш?
Оёғинга қўйиб ётай бош,
Жайрон нега кўзинг тўла ёш?..

Юрак қонинг тўкилган сўқмоқ —
Бағри алвон лолақизғалдоқ.
Сенга тошлар отди қай гумроҳ,
Жайрон, нега кўзинг тўла ёш?..

Зор йиғладинг бунча ҳам, хайхот,
Менда ҳам бор сендаги сайёд.
Эй беозор, эй мўмин жонзот,
Жайрон, нега кўзинг тўла ёш?

Бу дунёнинг нокаслари бор,
Эзгуликни кўролмайдилар.
Мени ҳам қон килдилар улар,
Жайрон, нега кўзинг тўла ёш?..

Лабим билан яранг силайман,
Сенга дарди шифо тилайман,
Кел, туғишган оғанг бўлай мен,
Жайрон, нега кўзинг тўла ёш?

ОРЗУ

Туғилмасдан олдин мен
Чиқиб арши аълога,
Ойни ўпиб, қолдим мен
Юлдузлардаи балога.

Туғилгандан то шу дам,
Қўсаб кеча-кундузлар.
Ой кани, деб йиғласам,
Ғийбат қилар юлдузлар...

Ҳикиллама, \ей юрак,
Дунё билан ишим йўқ.
Бўлса менга Ой керак,
Юлдузларга ҳушим йўқ!

МАКТУБ

Сеигилим,
Севгилим,
Оғрийди дилим.
Жоним оғрийверар сизни ўйласам.
Гулдай юзйнгизни силар энди ким,
Мени эслармисиз-йўкми ўша дам...

Булутлар қўк кезар кунда пиёда,
Ўфқкэ офтоб ботар 1^зил гулхацдай.
Армоним экансиз ёруғ дунёда,
Сизни ўйламасдан яшарман кдндай.

Кўнглим айвонида қуз хуштак чалар,
Кўзимдан ёш бўлиб ёғадй япррк.
Дўстларим — такаббур шоирваччалар,
Ўзларин севишар еридан қўпрок.

Кунларнинг кафтидй севги ханжари,
Бағримда бёгунохбир гул сўнади.
Тойчокқа айланиб гоҳ кечалари,
Тупрокца. ағанаб ётгам келади!..

Севгилим,
Севгилим,
Оғрийди дилим.
Жоним ёмоноғрир сизни ўйласам.
Сунбул сочингизиц силар энди гаш,
Мени эслайсизми-йў!дми ўшат , ; ^ .

Билмайман,
Билишни истамайман ҳам.
Билганим — менга бахт насиб этмади.
Йиллар ўтаверди қўзим ўнгидан,
Сизнинг ойдек рухсорингиз кетмади.

Дунё ОМОН бўлсин,
Сиз бўЛИНГ ОМОН,
Омадли бўлинг сиз,
Бахтли бўлинг сиз.
Пекин
Билиб қўйинг,
Билиб қўйинг, ҳамон
Сизни унутолмас Муҳаммадингиз!

БИБИ

Марғилон ҳавоси элитди андек,
Маъюс кўчаларда гордим довдираб.
Ҳозир Кумуш чиқиб қоладигандек
Ҳар эшикка боқдим кўзим жовдираб.

Чйкса, Биби, дердим,
Шеърга ёр бўлдим,
У бир юхо янглиғ домига тортар.
Шухрат йўликканда дўстга зор бўлдим,
Қалбимни ёлғизлик азоби ўртар.

Асли-ку шаҳарга йўлим чап эди,
Нетай, пойтахтдаман, насибам экан.
Сени-ку душманинг бир Зайнаб эди,
Менинг кундошим қўл, ёвларим улкан!.

Булардан қўрқулик. Булар доғули,
Зайнаб нима? Зайнаб бир рашк бандаси
Булар душманларнинг энг номард хили,
Булар кундошларнинг энг шармандаси.

Қон тўла кўзида ялтирар ҳасад,
Булар на шоир, на омадсиз одам.
Улар оёқ қўйган ҳар зина жасад,
Шулар гумдон қилган Қодирийни ҳам...

Марғилон ҳавоси элитди андек,
Маъюс кўчаларда юрдим довдираб.

Ҳозир Кумуш чиқиб қвладигаидск,
Ҳар эшикка боқдим кўзим жовдираб.

Чикса, Биби, дердим,
Мен езмай кўйдим,
Ўрнингга борай, сен Марғилонга қайт.
Туғилдим. Яшадим. Зерикдим! Тўйдим.
Захаридин берсин, кундошингга айт!..

Бисотимни боғда бир ҳалол
Капалакка алмашаман мен.
Ҳаётимни қўкдаги зилол
Камалакка алмашаман мен.

Ёғдуларга чўмилган шаҳар
Бетонлари биқинни чақар.
Уйим қаср бўлса ҳам агар,
Гувалакка алмашаман мен.

Шоирликни суймайди жиним,
Менга ҳавас қилмагин, иним.
Шухратимни тотли бир тилим
Қўшдалаям алмашаман мен.

Қўшиқларим бўлиб овоза,
Юртда **машҳур** эмишман тоза!..
Барча ёзган шеърим бир коса
Сумалакка алқасаман мен.

ХАЁЛ

Хаёл қандай яхши,
Акангга ўхшар.
Ўйнатар елкага қўтариб олиб.
Бу парвоз сўнгида йиғлашинг мумкин,
Соғинган онангнинг олдида қолиб.

Хаёл қандай яхши,
Хаёл қандай соз.
Қўшиқлар сочади босган изингга.
Бир кечада бориб айтишинг мумкин,
Изхори дилингни суйган кизингга.)

Беғубор болалик юлдуздай олис,
Аммо хаёл учун у ҳам бир кадам,
Тарсиллаб ковунлар ёрилган полиз,
Сен ёлғиз ётибсан, тепангда — бодом.

Гуллари тўкилар ўша бодомнинг,
Капалакдай келиб юзингга қўнар.
Хаёл ҳам туғишган укаси одамнинг —
Қаёққа юборсанг нинг демай жўнар.

Қўксида хаёлинг турса йиғилиб,
Қуёшни уйғотиб келса бўлади.
Шоирларнинг бари ерда туғилиб,
Осмону фалакда ўлади.

ОДДИЙ МУАЛЛИМ

Қадри билинади менга энди гоҳ
Олис мактабимнинг ўша беҳашам...
Навоий-ку бизга устоздир, бироқ
Кимдир ўқитган-ку Навоийни ҳам.
Шундай буюк зотга ҳарф ўргатган ким?..
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Тупрокдек хокисор, безовта жонлар,
Аммо каноатда тоғдек улуғвор,
Ҳатто Темурдайин Соҳибқиронлар
Пирим деб, этагин ўпган зотлар бор.
Қайсар жаҳонгирга йўл кўрсатган ким?..
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Йўқдан Берунийлар бинолар қилган,
Машрабни машҳури дунёлар қилган.
Ҳусайнни — Ибн Синолар қилган,
Абдуллонинг тилин бурролар қилган,
Илон ўйнатгандек сўз ўйнатган ким?..
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Лекин бу ҳаёт ниш-санчикларидан,
Қоқинса кўтарган қўлтиқларидан,
Отадек эзилган ғуссага ботса,
Боладек қувонган ютуқларидан,
Уйқуда шогирдин ўйлаб ётган ким?..
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Улфат кўп-у аммо бир дўсти ҳамроҳ —
Ҳалим тополмадим ундан ҳалимроқ.
Қанча устоз қўрдим, қанча олийгоҳ,
Олим тополмадим ундан олимроқ.
Бола юрагимда бебаҳо тилсим —
Оддий муаллим-да, оддий муаллим.

Юзга кираман мен Худо хоҳласа -г-
Юз йилдан кейин, бир мўмин ўртоғим
Кўзим ёпиб-қўйса, жағим боғласа,
Сўнгги сафар сари отланган чоғим,
Фақат бир кимсадан бўлади қарзим,
Оддий муаллим,м-д^ оддий муаллим!

ЭРКАКИЙИК

Эрка кийик, майлими бир эркаласам,
Мажнун бўлиб, сахроларга етакласам,
Бу дунёда бирдай.ғариб мен ҳам, сен ҳам,
Эрка кийик, майлими бир эркаласам?..'

Сенинг кўзинг қора, менинг кўзим қора,
Сенинг бағринг яра, менинг бағрим яра,
Бу дунёда сен бечора, мен бечора!..
Эрка кийик, майлими бир эркаласам?..

Шамол эмас, изинг қувиб юрди камон,
Сайёд менинг қулбамни ҳам кидди вайрон,
Сенинг жонинг, менинг жоним — омонат жон,
Эрка кийик, майлими бир эркаласам?..

Кел, йиғлаймиз биргалашиб янтоқларга,
Сахроларда қуримаган булоқларга,
Иккаламиз яралганмиз қийноқларга,
Эрка кийик, майлими бир эркаласам?..

Умримизнинг барча йўли, сўқмоғи чў,
Чўлдан қўрқма, беюз қўйган қопкондан қўрқ,
Бу дунёда сенга дуст йўқ, менга дуст йўқ,
Эрка кийик, майлими бир эркаласам?..

Соч оқарди, дилдош кутиб кўзим толди,
Юрагимдзи тўкилмай не сузим қолди,
Йўл сўнгида, ҳеч бўлмаса, ўлим олди
Эрка кийик, майлими бир эркаласам?..

МАРСИЯ

Фарзанд доғи куйдиради куйган сари,
Дийдалари кўз ўнгидан кетмас нари.
Оназорин тилаб олган болалари,
Афғон қирларида қолган баходирлар.

Алвон-алвон гуллар ёғар адирларга,
РСўл етмайди сизлар ётган қабрларга.
Олис юргда йўлдош бўлиб Бобурларга,
Афғон қирларида қолган баходирлар.

Жалолиддин қони жўшиб қонингизда,
Умид қилиб узилмаган жонингизда.
Навоийдек зотлар ётар ёнингизда,
Афғон қирларида қолган баходирлар.

Йигит бўлиб яйрабгина юрмай кетган,
Бир қиз қОкиллари қўзга сурмай кетган,
Туғилган боласин бўйин қўрмай кетган,
Афғон қирларида қолган баходирлар.

Кимга керак бўлди, кимга керак бўлди;
Сиз ўлдингиз, кимнинг бўйи терак бўлди.
Бу дунёда ўлим ҳам бир эрмак бўлди,
Афғон қирларида қолган баходирлар.

Мен бағримдан шаънингизга шеър тиладим,
Дунё мендан, мен дунёдан ўпкаладим.
Туғишгандан азиз менинг укаларим,
Афғон қирларида қолган баходирлар.

Фарзанд доғи куйдиради куйган сари,
Дийдалари кўз ўнгидан кетмай нари.
Оназорин тилаб олган болалари,
Афғон қирларида қолган баходирлар.

« * *

Кўнгил шодлигига йўқдир нихоя,
Жонимни аллалар туғилган ерим.
Салом, ота макон ва бедапоя —
Олифта қизларга ёкмаган шеърим!..

Сен ўша — ўшасан, дилкашу мўмин
Дунёни ўйлайсан шудгорни кеча.
Юзингдан сув окиб тинмайди бир кун,
Қўзингдан аримас ташвиш бир кеча.

Мен эса яшадим олисда бебош,
Тилла сирғаларнинг жаранги аро.
Ўсди, ўсаверди юрак — харсангтош,
Болангга ўхшамай турибман, кара.

Келаман битталаб териб лой йўддан
Олтин ёшлигимнинг суратларини...
Ўрдақлар учади оғриниб! қўлдан,
Офтобга туттали ҳўл патларини.

Кўнгил шодлигига йўқдир нихоя,
Энди кадринг билдим, туғилган ерим.
Салом, яйдоқ дала ва ғўзапоя —
Олифта қизларга ёкмаган шеърим!..

СЕВГИ БУ...

Севмоқ бу,
Кечирмоқ дегани асли,
Токи бу Д5^ёда қуёш бор, гул бор.
Ялпизлар гуллаган шу баҳор фасли,
Содик ҳамдам бўлгин сен менга, дилбар.

Ғийбатлар тингладим, айланди бошим,
Хўл тупроқ куйдирди товонларимни.
Ва мана мен унга қўнглимдан юлқиб
Қўмдим беор дўстдек гумонларимни.

Ўйлар суравердим кечалар танхо,
Гоҳи жикқа ёшга тўлганда кўзим.
Ва сени севмоқдан олдин бир куни
Диддан севиб қолдим ўзимни ўзим...

Севмоқ бу ўзингни англамоқ асли,
Токи замин аро қуёш бор, гул бор.
Райҳонга қўмилган шу баҳор фасли,
Садокатли ёр бўл, сен менга, дилбар.

Севгилим, мен сени сўваман, тамом,
Ғамгин кўзинг, хадиқ тўла кўзингни.
Севмоқ — бу кунда бир кўрмоқ бахтидир
Озгин қўлларингни, сепкил кўзингни...

ДУНЁ БУ

Бир қарасанг, баланд тахтда ўлтирар,
Бошинг силаб қорнингни кам тўйдирар.
Бир қарасанг ўзи, ион, дер мўлтираб —
Бирда подшо\, бирда ирмоқ дунё бу.

Бир қарасанг, қирғондан тошади,
Тўлкинлари булутга ёндошади.
Бир қарасанг, зўра бир тош ошади --
Бирда ирмоқ, бирда дарё дунё бу.

Бир қарасанг, қулундайин ўйиоки,
Бўшатишган бўйнидан бўйиубоғи.
Бир қарасанг, тизза тўла титроғи,
Бир кун бола, бир кун момо дунё бу...

Бир дардим бор —тор кслади кўкрагим,
Айтсам йиғлаб сел бўлади, ўзбагим.
Айтинг, қачон эл бўлади ўзбагим?..
Миртсмирни қилган адо дунё бу.

От ҳам смон кўрар отнинг зўрини,
Турта-турта қуритади шўрини.
Тура бўлдик— кўрмай жойлар тўрини,
Кўпқаридай ажаб савдо дунё бу...

Эй, қарамли ҳаёт, сендан айлаиай,
Кўксимдаги баёт, сендан айлаиай.
Неки берсанг — бергил одам танламай,
Бир слпиниб ўтар сабо дунё бу!

Шошманг, кошингизга бораман ўзим,
Сизга бир дардимни ёраман ўзим.
Бир сирни айтмабман: биз энди ҳур халқ,
Истаган лойимни қораман ўзим.
Кетди думин тугиб ул ёт ғоялар,
Улуғмиз, "Улуғ"сиз, буғдойпоялар!..

Тинчлик қандай улуг!
Тинчлик қандай соз!
Мен Сўз уммонида ношуд бир ғаввос.
Қорним тўқ, устим бут, яна нима дей,
Бир бор кошингизда бош эгдим, холос.
Асли минг қуллукқа арзир доллар,
Буғдойпояларим, буғдойпоялар!

МУНОЖОТ

Ватан —
Кўксимдаги
Бебаҳо тилсим,
Сенга иддаолар
Қилмай севаман.
Гоҳо онам дейман,
Гоҳида синглим,
Гоҳи
Кимлигинг \ам
Билмай севаман!..

Бугун олислардаи
Сенга мўралар,
Кеча
Тузинг ялаб
Сотган тўралар,
"Оҳ!" десанг,
Шаталок
Отган тўралар,
Мен эса
Ёнингдан
Жилмай севаман.

Мен учун
Тўрттала
Томонинг азиз,
Санасам —
Сочингдан
Товонинг азиз.
Андижонинг азиз,
Сурхонинг азиз,
Бирини — биридан
Юлмай севаман!..

Чўксанг,
Тур, синглим, деб,
Бирга йиғлайман,
Урсанг,
Онам дейман,
Кўлинг силайман.
Сендан ранжимайман,
Тина қилмайман,
Хоҳ хўмрай,
Хоҳ жилмай —
Бирдай севаман.

Ўзинг
Ёлғиз жоним
Олампадохим,
Будунё
Майда бир
Жийдачанг шохи,
Ватан —
Юрагимнинг
Ширмон булоғи,
Сойингни
Дарёйи
Нилдай севаман.

Бу ёруғ оламда
Йўл-у боримсан,
Тилимнинг остида
Новвотзоримсан,
Сен манинг
Ягона
Пайғамбаримсан,
Мен Билол,
Мен хабаш —
Қулдай севаман!..

ШОИР ОРЗУСИ

Куксим Тула
дардли сўз бўлса,
Бир мард ғаним,
битта дуст бўлса.
Бир парча ер,
бир парча осмон,
Бир кафт буғдой,
бир сув тегирмон,
Кечаларим ёрутувчи шам,
Қоғоз бўлса,
бир қийшиқ қалам.
Хаёлларим —
бир яйлов бўлса,
Болаларим —
бир угон бўлса.
На зар-у
на олтиним бўлса,
Биттагина хотиним бўлса,
Гўзал бўлса ва...
Соқов бўлса!

ДУНЁ

Бир кун аёз туғар, бир кун туғад ёз,
Бир кун ёмғир ёғар, қор бўлар кун бор.
Ўйнаб яшасанг ҳам ўйлаб қадам бос,
Оёқости арқон дор бўлар кун бор.

Товуснинг патидан қўлида қалам,
Ҳар қадамдан огоҳ сарвари олам.
Одамдай яшаса ҳазрати Одам
Йўқдан йўқлагани бор бўлар кун бор.

Тоғлар нураб бир кун қўкка ёндошган,
Жилғага айланар дарёлар тошган,
Бир ҳафта бек бўлиб, ҳаддидан ошган,
Халқни ҳўрлаганлар хор бўлар кун бор.

Тўрга чиқиб бир кун пойда ётганлар,
Йўлбарсга йўлиққай жайрон отганлар.
Тузлигин унутиб, юртин сотгаилар —
Парча тупроғига зор бўлар кун бор. ,

Кўзингда ёш қалқиб деганда — Ватан,
Жонинг қалқиб тушса, жимирлаб бадан.
Чорлаганда учиб келсанг Қаъбадан,
Интиланга толе ёр бўлар кун бор.

Кўпдир айтилмаган қўнгил баёзи,
Машшоқ юрагимнинг ипак сози.
Ҳали дунёларни тутар овози,
Шоир ҳам қаторда нор бўлар кун бор.

ЧЎЛПОН

Ўлса ўзи ўлар,
Сўзи ўлмайди.
Ҳамиша барҳаёт наел шоирлар.
Ҳақиқий шоирнинг қабри бўлмайди,
Юракка қўмилар асл шоирлар.
Йўкса йўқламокни ўргатинг менга,
Чўлпоннинг гўрини кўрсатинг менга?..

Хазой билмас боғдир шоирнинг зўри,
Сархил мевалари мунтазир бағир.
Қўкка туташ тоғдир шоирнинг зўри,
Тоғни ерга қўмиб бўларми ахир?..
Эртак сўйламакни тўхтатинг менга,
Чўлпоннинг гўрини кўрсатинг менга.

Бошга болиш қилиб қайин пўстини,
Балки у хорган-у ухлаб ётгандир.
Душмани тан бериб, қўриқлаб уни,
Эҳтимол, энг яқин дўсти сотгандир...
Рост сўзини айтар, уйғотинг, менга,
Чўлпоннинг гўрини кўрсатинг менга.

Қани шеърни енгган маҳмадоналар,
Енг шимариб энган маҳмадоналар.
Ўзин чорбоғидан ўзи юлқилаб,
Гулханга гул қўмган маҳмадоналар?..
Туртиб турғазинг бир, сўзлатинг менга,
Чўлпоннинг гўрини кўрсатинг менга.

Ўзи каландару шоир байти шох,
Тупрокда гиёҳ-у осмонда қушдир.
Шоирни ўлдирмок — сувни ёндирмок,
Ерни синдирмбқдек мушкул юмушдир.
Эй, сиз, ўйлаб ўйнатинг менга,
Чўлпоннинг гўрини кўрсатинг менга.

Сўз бор — ўлган тирик, тириклар жонсиз,
Ойдин хотира бор — кўнгил гавҳари.
Кетар битта-битта ному нишонсиз
Уии йўқ қилмокчи бўлганнинг бари!..
Битгасин номини эслатинг менга,
Чўлпоннинг гўрини кўрсатинг менга.

Ўлса ўзи ўлар,
Сўзи ўлмайди.
Ҳамиша барҳаёт наел шоирлар.
Ҳақиқий шоирнинг қабри бўлмайди,
Юракка қўмилар асл шоирлар.
Йўкса йўқлаш йўлин ўргатинг менга,
Чўлпоннинг гўрини кўрсатинг менга!

ОЙНОМА

Окшомлари қовундай
Юмалайди ой ерда.
Менга айтинг, қуёшнинг
Остонаси қаерда?

Тилинг борми, бўлса бир
Хайкириб бер, Оймома.
Шу қўчада бИр қиз бор,
Чакириб бер, Оймома!..

Ўрмалаб бор, мен учун
Эшигига бошинг ур.
Юзларига юзинг бос,
Қошларига қошинг сур.

Узрим айтгин, юракдан
Уни тавоф этарман.
Келаман деб ҳар кеча
Келолмасам нетарман.

Қай кун йўқлаб боргандим,
Кўрмайин ҳол сўргандим.
Мен севишни тундаги
Сукунатдан ўргандим...

Мен учун ҳам ўзинг бир
Хайкириб бер, Оймома.
Сендан ойдин бир қиз бор,
ЧакирИб бер, Оймома!..

МАШРАБ ҲИРГОЙИСИ

Донишни қийнаб тўймаган,
Холи-жонига қўймаган.
Нодон билан қулиб-ўйнаган,
Пихини ёрган дунёсан.

Ўғрини сийлаб овлоқца,
Ошини мақгаб товоқца.
Тўғрини қийнаб сиртмоқца,
Лойларга қорган дунёсан.

Ўтга бостириб далани,
Сувга чўкгириб қалъани,
Отадан олдин болани
Жонини олган дунёсан.

Улуғин хўрлар сенмасми —
Тўрга ўтказиб ноқасни,
Оти ўрнига йўлбарсни,
Қўшига солган дунёсан.

Ким ҳам ишонар нозингга,
Баҳоринг ўхшар ёзингга.
Куйларинг тушмас созингга —
Қўшиғи ёлғон дунёсан!..

Оқ рўмол ўраб отиндай,
Товланма менга олтиндай.
Бола кўрмаган хотиндай
Алласи ёлғон дунёсан!

КАДАҲСЎЗ

Офтобсан, сендан
бир сояман, Ота.
Сочни ок, бағримни
эса босар ғам.
Она, сенга нафим
тегмади хатто,
Остонанг қўриган
кучугингча хам.
Содик ўшал итни
дўстдек қучарман.
Мен бугун кучуклар
учун ичарман!..

Осмондан уйингга
бўйладим, иним,
Ушоқ жонингда ҳеч
кўрмадим тиним.
Ҳолинг не кечгани
хаёлимда йўқ,
Мен фақат ўзимни
ўйладим, иним.
Акапик тўнини энди
ечарман,
Мен бугун кичиклар
учун ичарман!..

Сочига толпопук —
тож илганларим,

Ғунчадек ийманиб
очилганларим.
Бир уйда туғилиб,
ўсганим ўшал,
Дунёга бодрокдек
чочилганларим,
Сингиллар —
суюклар учун ичарман,
Беозор кийиклар у^ун ичарман!..

Майли, ёқмаганим, майли ёққанИм,
Майли хоҳ дуст бўлсин, майли хоҳ ғаним.
Дилида дард борки, бошида ғавғо,
Таниганлариму танимаганим,
Мен бугун барини бир-бир кучарман,
Юраги куйиклар учун ичарман!..

Гарчи содда байтим, гарчи тўпори,
Кўнглимда тўкилган кўнглимда бори.
Майли, кутмаса ҳам куйимни ҳеч ким,
Майли, тутмаса ҳам шеърим хумори.
Мен-ку ёзсам ездим етканча дармон,
Эртанги буюклар учун ичарман!..

НАСИБА

Кун тегмаган бўйнингизга тилла маржон,
Қақшатдингиз қошингизни суза-суза.
Ай, бировнинг насибаси — Насибажон,
Ажралишдик, энди кандоқ қилавуза...

Нима бўлса бўлди энди, эй жонажон,
Пешонадан кўрамиз-да, пешонадан.
Хаёл билан йўлга чиқиб Фарғонадан,
Кўчангизга ҳар купи бир келавуза...

Гуноҳ бизда, нолиш йўқ Сиз Гулойимдан,
Ғиштлар кўчган қумдан қурган бинойимдан,
Энгак қучиб, энди фақат Худойимдан
Бизга тўзим, Сизга умр тилавуза...

Ёр дегани ёнингда юрса куйманиб,
Суймасанг ҳам қолар экансан ўрганиб.
Фақат хануз Тошкан деса жон ўртаниб,
Билдирмасдан тунлар йиғлаб олавуза...

Йиллар йўнар, йиллар қўйар дилда дардни.
Ранги кетар ҳар қандайин муҳаббатни,
Унутгансиз Сиз албатта Муҳаммадни —
Бунисини ўзувузам билавуза!

Кун тегмаган бўйнингизда тилла маржон,
Қақшатдингиз қошларингиз суза-суза.
Ай, бировнинг насибаси, Насибажон,
Ажралишдик, энди кандоқ қилавуза...

ОҚ ҚҰЧҚОР

Беканг мендай сўрамай
Пойимга қурбон қилди.
Жовдираган қўзларинг
Юрагимни қон қилди.
Оқ қўчқорим, ОҚ қўчқор,
Олдингда гунохим бор...
Олмос ханжар ялтираб,
Тўсиб қўйди қуёшни,
Қўрдим умримда илк бор
Қонга томган қўзёшни.
Қараб турдим сесканмай,
Кечир, мен бағритошни...
Оқ қўчқорим, оқ қўчқор,
Олдингда гунохим бор.
Нахот қўзёш қўргали
Мен шунчалар йўл босдим?
Жониворим, мен бунчалар
Иззатталаб эмасдим,
Мен келсам, сен кетишинг
Билганимда келмасдим...
Оқ қўчқорим, оқ қўчқор,
Олдингда гунохим бор.
Бекалар шу: гоҳ суйиб,
Гоҳ куйдириб ўтарлар.
Қизлигида ўзларин
Маликадек тутарлар.
Сўнг оёғинг остига
Қўчқор сўйиб кутарлар.

Оқ қўчқорим, оқ қўчқор,
Олдингда гуноҳим бор...
Бу ҳовлига энди мен
Сира қайтиб келмайман,
Қўчқорини қийнаган
Бекаларни севмайман,
Ўзим қўчқор шоирман,
Қўчқор гўштин емайман!..
Оқ қўчқорим, оқ қўчқор,
Олдингда гуноҳим бор.

ШУКР ДЕЙСАН СЕН ҚАЧОН?

Таъмагирни тортқилаб,
Нафси қўймас, дейдилар.
Нокас ўзи тўйса ҳам,
Қўзи тўймас, дейдилар.

Боқ бир ёруғ оламга —
Кимлар зўрға кун қўрар.
Одамлар бор, боғдаги
Булбудцан ҳам пул сўрар.

Ёлғон дунё — бу дунё,
Арзон дунё — бу дунё.
Не-не хоким, беклардан
Қолган дунё — бу дунё.

Киприкдан ҳам қискадир
Могу дунё йўллари.
Ибрат бўлсин, Искандар
Очиқ кетган қўллари!..

Узат дейсан, бер дейсан,
Ҳеч қўймадинг, одамзод.
Туя тўйди, фил тўйди.
Сен тўймадинг, одамзод.

Шукр қилар хаттоки,
Қумурска, паррандалар,
Шукр дейсан сен қачон,
Хом сут эмган бандалар?

Бу уч кунлик дунёда
Савлатингга керилма.
Қаср қурма, боғ қолдир,
Давлатингга керилма.

Ўз элингни қажатсанг,
Хор бўласан ўзинг ҳам.
Бир кун шу эл меҳрига
Зор бўласан ўзинг ҳам!..

ИЙМОН ҚЎШИҒИ

Умрнинг ҳар куни байраммас, тўймас,
Ўчар оқшоми бор олдинда чирок.
Қўйлагингга қараб жаннатга қўймас,
Ажрим бўлар бир кун савоб-у гуноҳ.
Чўян дошқозонга шайтон ўт қалйр,
1^қарса бир куни иймон қутқарар...

Номинг тутган тузинг тотмай кетмасин,
Уйингда ҳар куни ёстик етмасин.
Тўртга майизингни қуш ҳам еб кетар,
Уйинг четлаб одам зоти ўтмасин.
Берк сароймас — очик айвон қутқарар,
Меҳмонни бир куни меҳмон қутқарар...

Хор қилиб ўйнама ҳар кимса бошин,
Йигит ғарибию қизнинг ювошин.
Қўшқингни қўз-қўзлаб, зорингдан сўзлаб,
Мустарин кўзидан оқизма ёшин.
Кимда — кетар ҳусн, ким ҳуш бўй тарар,
Лолани хокисор райҳон қутқарар.

Ботинда бошка-ю зоҳир бўлаксан,
Аввал бошка эдинг, охир бўлаксан.
Қўнгил кўчасида, қўнгил қўйида,
Келган изга қайтиб борар йўлаксан.
Бунда ҳар ким ўзи қул — жон қутқарар,
На шох, на ҳаками Лукмон қутқарар.

ОТАЖОНЛАР

Кўрғонига борин тўккан отажонлар,
Фарзандига жонин тиккан отажонлар.
Бегойим деб ардоклаган кизларини,
Ўғлига от бўлиб чўккан отажонлар...

Юрак олов-ёлкинлиги Сиз туфайли,
Бизнинг ёшлик олтинлиги Сиз туфайли.
Дастурхонлар тўкинлиги Сиз туфайли,
Сиз йўқ уйда файз йўқ экан, отажонлар...

Биз не этсак бориб Сизга тегар экан,
Бизга шўхлик — Сизларга қон жигар экан.
Отанг ўлса болалик ҳам тугар экан,
Сизлар тирик — биз шўх экан, отажонлар...

Шоду мамнун — давронини сур отанинг,
Ҳолинг забун — бор пинжиги кир отанинг,
Ўттиз ~~ўчил~~, боқолмайсан бир отани!..
Ердек хоксор, қўқдек улкан, отажонлар.

Адойингиз бўлсак арзир, адойингиз,
Пайғамбарнинг нидосидир нидойингиз.
Биз кўқарсак — кўқартирган дуойингиз,
Биз бир ниҳол Сизлар эккан, отажонлар...

Кўрғонига борин тўккан отажонлар,
Фарзандига жонин тиккан отажонлар.
Бегойим деб ардоклаган кизларини
Ўғлига от бўлиб чўккан ОТАЖОНЛАР!!!

ХАЛҚОНА

Қиз деганнинг кўкси тўла ўй бўлади,
Йигит бир кун етилиб бўй бўлади.
Бир тандир нон ўртада, бир коса сув,
Унта узбек йиғилса —тўй бўлади...

Рўёбларга чиқади ширин тушлар,
Келинчакнинг енгидан куёв ушлар...
Бешикларни бўшатиб бир-бирига,
Туғилади Тўмарис, Алпомишлар.

Суюнгандан оналар кўзида ёш,
Отахонлар юзида порлар қуёш.
Набиралар тўлади ховлиларга,
Бари бир хил — қорасочу қорақош.

Бола гапин ёқтирмас қайтганини,
Бизда бола қилдирар айтганини.
Майли, содик ўсса бас юртига у,
Бошларига кўтариб Ватанини...

Дабдабасиз даврада нур бўлади,
Куёв — тура, келинчак — ҳур бўлади.
Қайда ялла янграса келаверинг,
Ўзбегимнинг тўйлари зўр бўлади.

Севгим менинг, мен билмадим, менинг севгим,
Кўзинг шахломиди сенинг, хумормиди.
Эртадаги Лайли сендай дилдормиди,
Ай, юзингни бир кўрмадим, менинг севгим.

Гоҳ гул бўлиб яшнади дил, гоҳ сўлди гул,
Гоҳ ййғлатиб, гоҳо ўзи қон бўлди дил.
Томоғимга чиркираган жон бўлди дил,
Ай, юзингни бир кўрмадим, менинг севгим.

Сени фақат олислардан аллаладим,
Эркаласам хаёлимда эркаладим.
Сочларингни тушларимда сийпаладим,
Ай, юзингни бир кўрмадим, менинг севгим.

Сен қуш бўлиб учдинг-кетдинг, туголмадим,
Оҳу бўлиб қочдинг, қувиб етолмадим.
Бир бор кўриб, бир ширин сўз айтолмадим,
Ай, юзингни бир кўрмадим, менинг севгим.

Соч окарди юракдаги шу бир чўғ деб,
Армондаги, тилакдаги шу бир чўғ деб.
Йигит умрим зорланади севги йўқ деб,
Ай, юзингни бир кўрмадим, менинг севгим.

Ана, ажал остонамда турар бўйлаб,
Фаришталар чорлар мени ўлан сўйлаб.
Жаннатларда зерикарман сени ўйлаб,
Ай, **ЮЗИНГНИ** бир кўрмадим, менинг севгим.

БИЗ БАХТЛИ БЎЛАМИЗ

Майли-да кимгадир
Ёкса,
ёқмаса,
Уларга қўшилиб
йиғлашармидик.
Биз бахтли бўламиз
Худо хоҳласа —
Худо хоҳламаса
учрашармидик...

Райхон хиддарини
йўлларимга сеп,
кут мени,
ҳар окшом
қўкка ой чиккан.
Факат,
йиғламагин,
Гуноҳим не деб,
Айбинг —
Онанг сени
чиройли туккан!..

Менга бир табассум
ҳадя эт, эй ёр,
Нур томсин
лабларинг
сохилларидан.
Ўзинг айт,
Сендай киз
яна қайда бор,
Киприклари узун
кокилларидан?..

Ийманиб яшама
Хаёл пинжида,
Ёйил,
яйра жоним,
Ўртанма ғамда.
Ғийбатларга чида,
Тухматга чида —
Сен биттасан, ахир,
. Ёруғ оламда.

Мен ?са
Ошиғинг сенинг
Энг ғариб,
Тундан сўз
қарз олиб,
Тонгга тутувчи.
Сенинг енингда ҳам
Сени ахтариб,
Сенинг енингда ҳам
Сени кутувчи.

Иста,
Тиз чўкаман
хазир олдингда,
Севдим,
Севганимдан
Уялмоқ нечун.
Барча фаришталар
Сенинг қалбингда,
Ижарада турган
Қизлар мен учун!..

Биз бахтли бўламиз
Худо хоҳласа—•
Худо хоҳламаса
Учрашармидик.

РУҲ ТЎТИСИ

Бош бир кун тош ёстикка етар,
Руҳ тўтиси танни тарк этар.
Дейдилар: ёш танламас ажал,
Худо билар, КИМ олдин кетар...

Офтоб елиб толса қўк узра,
Унга осмон сандиғи хужра.
Ҳаққан ҳукм, бандадан ижро,
Худо билар, КИМ олдин кетар?!

Пок дилингни кемирди ҳасад,
Қадамингда топдинг азият,
Дўстим, менга қилма васият,
Худо билар, КИМ олдин кетар.

Асо тутмиш қанча қадди дол,
Мен бир кучга тўлган навнихол,
Отам мени қўмар эҳтимол...
Худо билар, КИМ олдин кетар.

Қўзим қўқда, сизда ҳаёлим,
Жужуқларим — менинг қамолим!.
Ғаниматмиз, жуфти ҳалолим,
Худо билар, КИМ олдин кетар!..

МЕНИНГ ЭРТАГИМСАН

Менинг шодлигимсан,
Болалигимсан,
Менинг руссам ўзинг,
Менинг армоним.
Сени осмонимга олиб кетаман,
Ерда бизга кун йўқ, кун йўқир, жоним.

Хато қилдиммикин мен эрта келиб,
Ё сен адашдингми келиб кейинми.
Гоҳо кимлигинг ҳам билмайди бўлиб,
Иним дейми сени, севгилим дейми?

Кел, деб айтолмасам нетаман,
Кет, деб хайдолмасам нетаман?
Сени осмонимга олиб кетаман.
Сени осмонимга олиб кетаман!..

Сенсиз ўтар кунлар, ўтади ойлар,
Ҳижрон юрагимга отади ёйлар.
Гоҳ учрашганда ҳам жилмайма, жоним,
Бутун дунё" бизнинг йўлимиз пойлар.

Ўйламай дейману ўйямай бўлмас,
Ўтсанг сен томон бир бўйламай бўлмас.
Сен менинг ҳаммадан яширган сирым,
Менинг эртагимсан — сўйламай бўлмас.

Кел, деб айтолмасам нетаман,
Кет, деб хайдолмасам нетаман.
Сени осмонимга олиб кетаман.
Сени осмонимга олиб кетаман.

ГҶЗАЛЛАР

ГҶзалларим — гҶзал алдайсиз,
ГҶзал хатто — ёлғонингиз ҳам...
ГҶзал — қўнгил қолдирмоғингиз,
ГҶзал — қўнгил олганингиз ҳам.

Оламда йўқ Сиздек оввора,
Бечоралар ичра бечора.
ГҶзал — йўлдац уриб минг бора,
ГҶзал — йўлга солганингиз ҳам.

ГҶзал — бошда суйиб-сийпалаб,
Қўнгилнинг бор мулкени талаб.
Аввал жонни кийма-киймалаб,
ГҶзал — сўнг уёлганингиз ҳам.

Қўзларим-ку қўзингиз излар,
Аммо қўриб юрагим музлар,
ГҶзал — тунда кучиб, кундузлар
Танимасдан қолганингиз ҳам.

Бир боқсам хуш — мажнунтолдайсиз,
Заифу бечорахолдайсиз,
Жоду билан пайт пойлайсиз —
ГҶзалларим, гҶзал алдайсиз!..

ТЕМУРБЕК

Суйиб сизни Темур қўйдим отингиз,
Жонимнинг бир парчасисиз, жон болам.
Алпомишлар бўлар сизнинг зотингиз,
Ўз элида ўзига бек, хон болам.

Бу дунёси поёни йўқ ўрмонзор,
Ўрмонларда менинг босган изим бор.
Қулоғизга аста айтар сузим бор:
Арслоннинг боласи ҳам арслон, болам.

Номард байрам қилар чивин ўлдириб,
Мард мактанмас бўлмаганини бўлдириб.
Отлар чопинг майдонларни тўлдириб —
Биздан сизга қолар бир майдон, болам.

Бир армоним — бўйингизни. кўролмай,
Момо ўтди тўйингизни кўролмай.
Бир кўришга муяссарлар бўлолмай,
Жигаримни бир томони қон, болам...

Сиз — лоланинг бағридан топганимсиз,
Қирқ баҳордан тилаблар олганимсиз.
Кетар бўлсам изимдан қолганимсиз,
Кўзимнинг оқ-қорасисиз, жон болам.

Муборақдир бу кун йигит ёшингиз,
Мағрур бўлинг, эгилмасин бошингиз.
Мангу бўлсин худойим йўлдошингиз,
Ўз юртида ўзига бек, хон болам!.. ^

ЁЛҒОНЧИ ЁР

Ёлғончи ёр, ёлғонларинг тугар қачон,
Ёлғон йиғлаб, куйганларинг тугар қачон.
Қачон менга бир илтифот айлагайсан,
Қачон тугар ситамларинг қарвон-қарвон,
Ёлғончи ёр, ёлғонларинг тугар қачон?..

Мажнун бўлдим, саҳроларда бир соя йўқ,
Менга офтоб — қароқчидан химоя йўқ,
Ўнгимда чўғ, сўлимда чўғ, қўнглимда чўғ,
Жоним сайёд қўлидаги жайрон-жайрон,
Ёлғончи ёр, ёлғонларинг тугар қачон?..

Узун тунлар бекорга мен тўлғонмасман,
Паризодим, сени севдим, ҳеч тонмасман,
Минг бир кеча эртагинг айт — ишонмасман,
Ишонмай ҳам қўзимда ёш маржон-маржон,
Ёлғончи ёр, ёлғонларинг тугар қачон?..

Жаннат ишвасига учиб ким чопмаган,
Такдир менинг пешонамга қил ёпмаган,
Ношуд қулман — чаман кезиб гул топмаган,
Ўз холимга энди ўзим хайрон-хайрон,
Ёлғончи ёр, ёлғонларинг тугар қачон?..

Тушунмадим муҳаббатнинг шевасига,,
Қўнгил бердим сендай қизнинг нимасига.
Нега миндим омонат ишқ кемасига,
Ўз умримни ўзим қилдим вайрон-вайрон,
Ёлғончи ёр, ёлғонларинг тугар қачон?..

УТИНЧ

Фарғонанинг паривашлари,
Эй, жонимнинг қариндошлари.
Бўйингизга марварид бўлсин
Маржон-маржон қўзим ёшлари.

Муҳаббатдан айтишиб ўлан,
Қувалашиб ўсдик сиз билан,
Кетдим кейин булутдай қўчиб,
Қайтай ЭНДИ қайси юз билан?..

Ёдимда соф туйғуларингиз,
Жаранглаган қулғуларингиз,
Хаётимда бўлмасангиз ҳам
Хаёлимда юрдиларингиз.

Қўрғонимга келмасангиз ҳам,
Армонимга бека бўлдингиз.
Сиз мен учун ўша-ўша шўх,
Ўша-ўша эрка бўлдингиз...

Ўйин дедик бу ёруғ олам,
Ўйин қилдинг муҳаббатни ҳам.
Қизлар, ўлан айтиб гоҳида
Эслаб қўйинг Муҳаммадни ҳам.

ОТАУЙ

Уч қутба уч гулни
Кузатишди бир кувда,
Учта опа-сингилни
Узатишди бир кунда.

Уч маҳлико, уч тобон,
Юришарди яркираб,
Уччаласи уч томон
Учиб кетди чиркираб.

Сурнай йиғлар, кўнгиллар
Найдек нимта-нимтадир,
Энди опа-сингиллар
Кўришади йилда бир.

Бири Шошда,
Бириси Ўш,
Бири ЭНДИ Бойсунда.
Хол сўрайди қизлардан
Она бўлиб ой тунда.

Хуш қол ЭНДИ, болалик,
Қўхна чорбоғ, хуш қолгин.
Уч қизингни ўрнига
Бозордан уч қуш олгин...

Хуш қол ЭНДИ, Ота уй,
Хушларингдан айрилма.

Қизларингдан айрилдинг,
Қушларингдан айрилма.

Кенг қасрга келин бўл,
Ўз ошёнинг бўлакча.
Ота уйим олдида
Бу дунё бир қўлмакча...

Уч қутбга уч гулки
Кузатишди бир кунда,
Учта опа-сингилни
Узатишди бир кунда.

Қиз болага қисмат шу —
Бунй бошқа аташ йўқ,
Бир ҳовлида туғилиб,
Бир ҳовлида яшаш йўқ...

ҲАЗИЛ

Менинг ҳақид^аги ғийбзтлар ёлғон,
Ихтиёр ўзимда бўлса қанийди.
Шароб ичиш менга Хайёмдан қолган,
Ичмасам ул зотнинг қўнгли ранжийди.

Ўзим бошладимми, ўзим қилгум бас,
Дўстларим беҳуда заводим излар.
Агар қирққа кирмай ўлсам, май эмас,
Мени хароб этгай бевафо қизлар!..

МУДДАО

Кузда гўзал бизнинг Фарғона,
К^лёси йўқ жаннат маскандир.
Уйимизни соғиндим, она,
Боғимизда беҳи пишгандир...

Елар елдек кирда беаркон
Туёқлари чакнок қулунлар.
Сойда танга сочадир ҳамон
Ўнл сўраб сулув келинлар.

Сиз-чи, юрибсизми ғимирлаб,
Кўнглингизда ғаройиб ҳислар.
Олдингиздан ўтса кикирлаб,
Сочига қўл тегмаган кизлар.

Мен ҳам ўша-ўшаман, нодон,
Гоҳ панд бериб, гоҳида панд еб.
Машҳур қил, деб сўраб худодан,
Тиламабман бахтли бўлай деб...

Кузда гўзал бизнинг Фарғона,
Киёси йўқ жаннат ватандир.
Хатим тамом. Айтгандек, она,
Зеби эрга тегиб кетгандир?!

ЎЛАН

Тўйларни ҳаммадан ҳам
Бўй кизлар хуш кўрармиш.
Битта киз эрга тегса,
Қирқгаси туш кўрармиш.

Тўйхонада куй тиниб,
Тинганида оловлар,
Қирқ сулувни йиғлатиб
Кетар экан куёвлар...

Сингилларим, йиғламанг,
Йиғласангиз хафаман.
Юртни кезиб, сизларга
Ўзим куёв топаман.

Оқ тилаклар бор бўлса,
Омон бўлса умидлар,
Изингизга зор бўлар
Муҳаммадаек йигитлар!..

СУВПАРИ

Сени ҳеч ким севолмайди менингдек:
Васлингга зор бу ошиқлар эҳтимол,
Пойингга тиз чўкиб йиғлар, эҳтимол,
Лекин содиқ бўлолмайди менингдек!..

Алданма, ёр, алдамчилар макрига,
Малак бўлма бевафо ишқ шаҳрига,
Улар сени бир босса бас бағрига,
Сени ҳеч КИМ севолмайди менингдек.

Йўлинг кесиб ўтсам — ўзим хижолат,
Узокдан бир сени курсам кифоят,
Бир нигоҳинг ўзи менга иноят,
Сени ҳеч ким севолмайди менингдек.

Жонингга жон бўлмайман-у, севаман,
Ёнингга бир келмайман-у, севаман,
Исмингни ҳам билмайман-у, севаман.
Сени ҳеч ким севолмайди менингдек.

Сен қўкдаги ҳарир қўйлак, хур-пари,
Қўк қўлдаги тиниб қолган сувпари,
Муҳаммаднинг қўнглидаги дилбари.
Сени ҳеч ким севолмайди менингдек.

ЙИҒЛАБТУРИНГ

Эгар бўлдиқ эгилмаган бошимизни,
Тандан бу жон кетмасмиди сиз кетгунча.
Алдамчи деб атамасман асло Сизни —
Қиз боланинг ваъдалари бўй етгунча,
Қўнгил учун йиғлаб туринг тўй ўтгунча!

Бўй етган қиз — учирма қуш, учар-кетар,
Вир кун суйиб бегонани кучар-кетар,
Эрта исмим ёдингиздан ўчар-кетар,
Қиз боланинг ваъдалари бўй етгунча,
Қўнгил учун йиғлаб туринг тўй ўтгунча.

Қйзлар қўнгли баҳор билан ёз ўртаси,
Гоҳи олам, гоҳи араз — ноз ўртаси.
Қумқўрғондек омонат бу ишқ ўрдаси,
Қиз боланинг ваъдалари бўй етгунча,
Қўнгил учун йиғлаб туринг тўй ўтгунча!

Айтинг-айтинг, жўраларим кулмасинлар.
Тили узун шум янгалар билмасинлар,
Қўча-қўйда мени эрмак қилмасинлар —
Қиз боланинг ваъдалари бўй етгунча,
Қўнгил учун йиғлаб туринг тўй ўтгунча!

МЕН БИТТАДУРМАН

Санам, сочингдан ҳам шайдоларинг қўп,
Хуснинг ошиклари — адоларинг қўп.
Ниманг қўп, қўйингда гадоларинг қўп,
Аммо мен битгаман, мен битгадурман.

Бек йигит бир сенинг пойингда хорман,
Гарчи дийдорингга муштоқу зорман, •
Мен беун севарман, мен жим севарман,
Қиёматгача шул сукутдадурман.

Дейдилар: мухаббат билмас масофа,
Айриликни писанд қилмас масофа.
Келурсан ўзинг деб бир кун инсофа —
Гоҳи Тошкент, гоҳи Ургутдадурман.

Тилинг билмасам ҳам тушунгандайман,
Сен билан гоҳи дуст тутунгандайман,
Гоҳи бу дўстликдан ўкингандайман,
Минг бир хаёл ичра минг битгадурман.

Суймоқ бу — гулханда қуймоқ авали.
Мен шахар эркаси, сен тоғ гўзали.
Эслаб юр ёдинга тушган махали —
Шайдоларинг қўп-у, мен битгадурман!..

ЗЕБИ, ЗЕБИ...

Сузилма, ой, осмонда,
Севдан тўлин юзлар бор.
Сурхон деган томонда
Ойдан ойдин кизлар бор.

Зеби дейман, Зебона,
Ишқингда мен девона,
Болаликда дуст кизлар,
Бўйга етгач бегона!..

Чоғим етмас чоғласам,
Офтоб эрир тафтидан.
Кечагина хоҳласам,
Сув ичардим кафтидан.

Зеби дердим, Зебона,
Ишқингда мен девона,
Болаликда дуст кизлар,
Бўйга етгач бегона...

На у менга эланди.
На мен унга қайрилдим.
Дўстим унга уйланди,
Дўстимдан ҳам айрилдим.

Зеби дедим, Зебона,
Севганим сен ягона.
Болаликда соғ кизлар,
Бўйга етгач — девона!..

НЕТАРМАН

Ўзинг бор-а, ўзинг бор,
Бир куралай кўзинг бор.
Ердан юмшоқ юзинг бор,
Ўполмасам нетарман...

Ғамдек ширин севинчсан,
Қирқ йигитга илинжсан.
Қиндан чиқмас қиличсан,
Чополмасам нетарман?..

Кўк далада ётгандим,
Хаёлларга ботгандим.
Оғзимдаги оққандим —
Ютолмасам нетарман...

Чангимагин, тупроқ йўл,
Бўлгин менга ўртоқ, йўл.
Ёлғизбошман, ёлғизқўл,
Чополмасам нетарман.

Яқинлашгач уйимга,
Ўй қўшилар ўйимга,
Қайтай десам изимга —
Қайтолмасам нетарман...

Хотин очар эшикни,
Тутқазади бешикни,
Бола зўрми ё ишқми?..
Айтолмасам нетарман...

ТУЙ КЕЧАСИ

Юзга упа сурмасдан,
Тўлин бўлди Зебожон.
Ўн саккизга кирмасдан,
Келин бўлди Зебожон.

Мен не дердим, нима дей?
олов эдик, шўх эдик.
Зеби билан эринмай,
Ўн йил бирга ўқидик.

Эски мактаб, алвидо,
Хоналари тор эди.
Ўртамизда бир худо,
Бир сиёхшон бор эди.

Мен лапашанг, албатга,
Сўрамадим кўнглини.
Ўн йил ўқиб бир марта
Ушлолмадим кўлини...

Ўлтирибман энди жим,
Кекса онам олдида.
Тўйга мен ҳам борардим,
Ёмғир ёғиб колди-да!

КУВДОШЛИ УЙ

Муштипару мунглиғ сенсан,
Кўзингда ёшлар шашқатор.
На бева, на қаллиқ еенсан,
Ойлар чикиб, ойлар ботар.

Хох Кумуш бўл, хох бўл Зайнаб,
Бахтлиман деб айтолмайсан.
Кундошли уйда сен яйраб,
Яшолмайсан, яшолмайсан.

Бек бўлмаса чўпон — боринг,
Бағри-дилинг тўлсин экан.
Ғариб бўлса ҳамки ёринг,
Ўзингники бўлсин экан.

Кундошли уй вайронадир,
Ош ўрнига — айрон татир.
Кошонанг бўлса ҳам қаср,
Ғамхонадир, ғамхонадир.

Хох Кумуш бўл, хох бўл Зайнаб,
Бахтлиман деб айтолмайсан.
Кундошли уйда сен яйраб,
Яшолмайсан, яшолмайсан.

МУҲАББАТ

Муҳаббат, эй гўзал изтироб,
Эй қўхна дард, эй қўхна туйғу.
Қўкрагимга қўлингни тираб^
Юрагимни тўкиб қўвдинг-ку.

Қанча қўзлар менга зор эди,
На ғам, на андуҳим бор эди.
Қушдай енгил руҳим бор эди,
Чок-чокидан сўкиб қўйдинг-ку.

Не қилардинг менга тегиб сен,
Енгилмаган эдим, енгиб сен,
Бошларимни ерга эгиб сен,
Қоматимни букиб қўйдинг-ку.

Сен мен учун бир ҳаёл эдинг,
Яхши бор ё яхши қол эдинг.
Жон керакми — мана ол энди,
Қийнаб бўлсанг қийнаб тўйдинг-ку,

Билмам, нима эди мақсадинг;-
Менга бир жуфт гулинг асрадинг,
Бирин отин Кумуш атадинг,
Бирин исмин Зайнаб қўйдинг-ку.

Муҳаббат, эй, гўзал изтироб,
Кўчанг кездим сарсон, довдираб,
Юзларимга юзларинг тираб,
Кўзларимни бойлаб қўйдинг-ку!..

\ НИМАҚИЛАЙ

Озодажон, ўзинг айтгин, озодемсан,
Дунё обод бўлмади, сен ободдемсан,
Кўксимдаги севинчдемсан, фарёддемсан,
Сенга Ойша бибиларнинг бахтин тилай,
Мухаммадман — пайғамбармас, нима қилай?

Ой юзингдан тўкилади номсиз оҳлар,
Бўйинингдаги садафми ё кўзмунчоклар?
Кўйининг туда бўлсин дейман кўзичоклар.
Ўтсам дейман бир тўп боланг бахтин тилай,
Ўзим биров боласиман, нима қилай?

Ширин-ширин қарашларинг менга жаннат,
Менинг учуй сени яратганга раҳмат,
Юрагингни менга қаратганга раҳмат.
Балки менинг бахтим сенсан, қайдан билай,
Сен арзанда, мен арзанда нима қилай?

Онам айтар; ^у дунёда бола азиз,
Болам-ку бол, менга дарду нола азиз.
Сочларингдан тўкилган бир тола азиз,
Умрим ўтсин сочларингни силай-силаи,
Бир Машраби девонангман, нима қилай?

Капалакқай айлан ўзинг бошларимдан,
Узилмасин бармоқларинг қошларимдан,
Бино бўлдинг кўзимдаги ёшларимдан,
Ёрижоним, қандай йиғлаб, қандай кулай,
Жонни икки бўлиб бўлмас, нима қилай?

НОНКУЛЧА

Ай, узун кўйлакли, жамалаксоч киз,
Кўнглим тушган эди кўнгилчангизга,
Ёддами беғубор болалигимиз,
Кўлим теккан эди камзулчангизга...

Биз қолдик. Болалик кетди югуриб,
Иккаламизни ҳам икки ён суриб.
Шеър топдим, зар топдим, зорим йўқ юриб,
Зор бўлсам — зор бўлдим томоғим қуриб —
Сиз сувга ботирган нонкулчангизга.

Эшитдим, совчилар нон синдирибди,
Янгалар югуриб жон куйдирибди.
Суймаганингизни ҳам суйдирибди,
Арз кипсиз айвонда мусичангизга.

Биламан, Сиз узоқ умр кўрарсиз,
Балки сўрамассиз, балки сўрарсиз,
Худо берса бир кун ўғил кўрарсиз,
Мени ёмонламанг ўғилчангизЛ!..

ЯХШИ

Хушид Давронга

Эй, дўстларим, дунёда
Ортда колган из яхши.
Булбули йўқ баҳордан
Кумри тўла куз яхши.
Миннат тўла халводан
Айвондаги муз яхши.
Ўпич қурган паридан
Сепкил тошган юз яхши.
Ичмасанг ҳам кимиз зўр,
Қучмаса;нг ҳам киз яхши.

Эй, дўстларим, дунёда
Ортда колган ёд яхши.
Тўқлигингда йўқлаган
Қариндошдан ёт яхши.
Унта номард дўстингдан
Битта чўлок от яхши.
Олисдаги олтиндан
Қучоқдаги гард яхши.
Вафоси йўқ хотиндан
Давоси йўқ дард яхши.
Ғаламис берган ғазнадан
Бурда арпа нон яхши.
Қиркта чала мулладан
Битта мусулмон яхши.

АЖАБ...

Чўпон бир қўзини қўйса йўқотиб,
Лол бўлманг, ўзини қўйса йўқотиб.
Хотинин уйғотиб, ўғлин уйғотиб,
Жониворин излаб килар тонготар...

Дехкон сигир сотиб қўйса — йиғлайди,
Уялиб, ҳафталаб уйдан чиқмайди.
Тўпори қўнглига қил ҳам сиғмайди,
Гавхар йўқотгандек кайғуга ботар.

Дунёнинг ишлари йўлаб бош қотар:
Мудом тушунганлар қўкга тош отар.
Сотмайди юртини бирор отбоқар,
Сотса зериккандан зиёли сотар!..

КЎНГИЛ ҚЎШИҒИ

Боғда шабнам — бодага
Кўнглимни бердим, дўстларим.
Бир гули озодага
Кўнглимни бердим, дўстларим.

Дедилар: тенг-тенг билан,
Якони ишқи енг билан.
Мен гадо хонзодага
Кўнглимни бердим, дўстларим.

Ёр хуснин сўрганим йўқ,
Юзда холин кўрганим йўқ,
Кўздаги ифодага
Кўнглимни бердим, дўстларим.

Гоҳ бир йўқлаб кетади,
Йиғлатиб, йиғлаб кетади.
Баргман-у шаббодага
Кўнглимни бердим, дўстларим.,

Боғда шабнам — бодага
Кўнглимни бердим, дўстларим.
Бир гули озодага
Кўнглимни бердим, дўстларим.

ТОШКЕНТ

Офтоб туғилади сенинг қароғингда,
Тошкент, оқшоминг-да фусункор.
Хар бир қўчанг,
Хар бир япроғингда
Қодирийнинг ўйчан руҳи бор.

Меҳмондўст деб кимдар таъриф қилмаган,
Ҳамма мактовларнинг ўзинг адоғисан.
Тошкент, сен миннатни билмаган устоз,
Ойбек нигоҳисан,
Ойбек қучоғисан.

Анҳор бўйларида қумрилар ўйнар,
Шоир Ғафур Ғулом билган қумрилар.
Икки минг йил аввал Сағбонни излаб,
Ҳиндистонни ташлаб келган қумрилар...

Тошкент,
Она шаҳар,
Беҳад, бепоён —
Ўзбекистондаги энг баланд терак.
Аниқ таърифнинг қилмокка баён
Улкан юрак керак,
Улка-ан юрак керак!

Сенинг кўзларингга термулиб юриб
Қўшиқлар сўрайман — мен ҳам бир ўлинг.
Тошкент,
Эй, миннатни билмаган устоз,
Бир умр тушмасин елкамдан қўлинг...

ОТА

Ота, ғұзангизни сув босиб кетди,
Чумчуқ вайрон қилди жўхорингизни.
Менинг китобларим бир жамбилбаргча
Ёзолмади хуморингизни...

Телевизорлардан жилмаймоқ нима,
Мен шеърлар ўқидим, кўнглингиз тўлмади.
Оқшом оқ даладан бир боғлам сомон
Келтирган болача нафим бўлмади.

Қирқ йиллик осколка қийнади бир кун,
Сиз ётиб қолдингиз, бўлди керагим,
Учиб боролмадим самолёт бўлиб,
Ота, деб осмонга тегиб курагим.

Кейин сиз кетдингиз. Бу ёруғ дунё —
Тўполондарёни менга қолдириб.
Сўнги ўтинчингиз айладим бажо,
Кўзларимни тўсган сочимни олдириб!..

Меҳримни бошимга урайми энди,
Шеъримни бошимга урайми.
Менинг соғинчимни ютиб оғринмай,
Ёрилмай яшаган юрак-юракми?..

Ота, юзларимни сув босиб кетди,
Кўзёш пайхон қилди кўнглим гулзорин.
Менинг китобларим,
Менинг шеърларим —
Қадрингиз билмаган йилларим зори...

ХОРИЖДАГИ УЗБЕК ҚҶШИҒИ

Қароғингман қанотлари қайрилган,
Бчучоғинг 04 қароғингта, Туркистон.
Юрт кадринаи бйлар юртдан айрилган,
Айтмоғим бор қулоғингта, Туркистон...

Олма офтоб мисол сийлаб меҳринг-ла,
Жунжикканда исиндим қалб меҳринг-ла,
Симоб бўлиб сингиб кетай бағрингта,
Қайтмоғим бор қучоғингта, Туркистон.

Олиб кет деб қушларга ёлворайин,
Дардим айтиб ўзингта дил ёрайин.
Келгин десанг ўлар кечиб борайин,
Юзим босиб дудоғингта, Туркистон.

Юрагимдан бошланади изларинг,
Димоғимда қолган райхон исларинг.
Тушларимда Тошкент, Чустларинг,
Зорман бир кафт тупроғингта, Туркистон.

Ялангоёқ даштларингта чопмадим,
Кафтим қўйиб тандирда нон ёпмадим.
Дунё кезиб тенгу тараф топмадим
"Шашмақом"у "Ушшоғ"ингта, Туркистон.

Аждодларим ардоқдаган маскансан,
Бешигимга бир пайт тумор осгансан.
Жонимдан жой олган азиз Ватансан,
Қўз тегмасин хуш чоғингта, Туркистон!

ШЕЪРИМГА

Шукр, куним ўтмоқца,
Орзу отли оламда,
Армон тўла ўтлоқца,
Жайрон тўла даламда.

Сўздир сирли осмоним,
Менинг жону жаҳоним,
Сиёҳмас, томчи қоним —
Қаламдадир, қаламда.

Гарчи йўқлаб бормасман,
Насихатга зормасман.
Қўз қоғозда, ҳаёлим
Онамдадир, онамда...

Мен ҳаёлниң мафтуни,
Маҳзунларниң маҳзуни,
Қўролмаслар ҳар қуни
Аламдадир, аламда.

Гарчи зўр иш бошлабман,
Девонаи Машрабман.
Заҳматларим яқуни
Боламдадир, боламда.

ҚАЙДА БОР

Ёмғир ёғар шитирлаб,
Нурми, ипак толалар.
Баҳор келса кўндяраб,
Қирга чиқар лолалар.
Лолалар ҳар жойда бор,
Бизда бори қайда бор...

Кўкни булут ўрайди,
Ерни ёмғир аллалар.
Райҳон ҳидин тарайди,
Донга интиқ далалар.
Далалар ҳар жойда бор,
Бизда бори қайда бор...

Саман йўрға ер чизиб,
Тошда омоч сирғалар.
Ок^р ойни оқизиб
Жилдир-жилдир жилғалар.
Жилғалар ҳар жойда бор,
Бизда бори қайда бор...

Қалбга таскин изласанг —
Турғун чолни сўрагин.
"Тановар"ни тингласанг
Сел бўлади юрагинг.
Наволар ҳар жойда бор,
Бизда бори қайда бор.

Кўринганни дуолар
Қилар бизда момолар.

Ғанимга ҳам омонлик
Тилар бизда момолар.
Момолар ҳар жойда бор,
Бизда бори қайда бор.

Бизнинг бўстон қайда бор,
Шоҳимардон қайда бор,
Сўлим Сурхон қайда бор.
Самарқанд нон қайда бор-а,
Ўзбекистон қайда бор?!

АРМОН

Топмоқ — йўқотмоқдир.
Йўқотмоқ — топмоқ:
Сен сўлиб,
Мен яшнаб,
Тўлишимга бок.
Сенсиз топгаиимдан
Қўпроқ йўқотдим —
Сен мени юпатдинг,
Сени йиғлатдим.
Сен мени яратдинг.
Сени тугатдим.
Уялмай Она деб
Келишимга бок!..

Соғинч ҳақда шеърлар
Ездим ўзимча,
Мендан — пешонангда
Доғлар тизимча.
Ўғлинг бўлмай ўлай,
Аттанг, минг аттанг,
Қиз туғсанг нетарди,
Қўпроқ қиз туғсанг!..
Тиргак бўлолмадим
Битта кизингча,
Уялмай шоирман
Дейишимга бок.

Жонингдан айланай,
Тургил, жонажон,

Йўл қараб бўлдим
Жигаргинанг қон.
Бокма қўзларимга
Бемажол, хаста,
Менинг топганларим
Гулим бир даста,
Йўқотганим сенми
Энди, Онажон?..
Ўз этимни ўзим
Ейишимга бок.

Билсанг,
Юрагимни бир алам элар,
Буюрсанг, қўлимдан
Келмайди нелар.
Айт,
Пичан йиғайми,
Ўтин ёрайми,
Ерни хайдаинми,
Қўқ ағдарайми?..
Итдек оёғинга
Суйкалгим келар —
Учиб-учиб, мана,
Қўнишимга бок.

Ҳеч нарса керакмас,
Болам, ҳеч дейсан,
Энди кеч дейсан-де,
Энди кеч дейсан.
Юзимни босаман
Муздай юзингга,
Онажон,
Зор қилиб кетма изингга!.

Ўлим олдида ҳам
Ғамимни ейсан.
Мен-чи, жим тақдирга
Кўнишимга бок,

... Шеърим битди.
Хайр.
Дўстлар, хуш қолинг.
Бедил яшамакка
Ўрганманг мендек.
Боринг,
Волидангиз кўнглини олинг,
Эртага
Кеч қолиб,
Уртанманг мендек.

БИР КУНИ

Бир куни,
Бир алвон
Замон келади,
Замин узра
Омон-омон бўлади.

Ўн йилми.
Юз йилми ўтиб орадан,
Урушлар,
Низолар кетиб орадан,
Тўғлар
Адирларда бугдой ўради,
Танклар
Далаларда пахта теради.

Миллатлар,
Элатлар,
Оқ тан, қора тан ~
Ҳаммаси
Ҳазрати инсон бўлади.

Олам гулистон бўлади
Бир куни...
— Шоирлар-чи, бобо,
Шоирлар нима бўлади?
— Шоирларнинг шодликдан
Юраклари ёрилиб ўлади.

ҚУМУШ

Марғиловда Кумушни кўрдим,
Кўзига ёш тўлиб турибди,
Сочларини майдалаб ўриб,
Отабегни излаб юрибди.

Тонгда туриб қалам қошига
Ўсма қўйган экан — қурибди.
Қўздан оққан аччиқ ёшига,
Ўсмасини ювиб турибди...

Мени бир ўй қийнади ёмон,
Яна юрак ўйнади ёмон.
Қўйвор, замин, қўйвор, осмон,
Мен уйимга етаман қачон?

Учиб келдим уйимга омон,
Бешёғочда гуллабди ўрик...
Тошкентга қиз берма, Марғилон
Қодирий йўқ, Зайнаблар тирик.

Отам ўғитларин унутмоқцаман,
Унутяпман секин, ўзимни оқлаб,
Сен кимнинг ўғлисан? Кимнинг ўғлисан?
Ортимда иймоним юрар сўроқлаб...

Мен кимни алдадим. Илк ёлғонларим,
Сохта табассумим кимга аталди?
Менга шуҳрат тутган хушомадларим
Отамнинг қабрига тигдай қадалди.

Отам ўғитларин унутмоқцаман, '
Унутяпмай оғзин юзи, қўлларини,
Тер хиди анқиган бекасам чопон,
Кетмони, яктаги ямоқларини.

Толеидан мумнун жуфти ҳалолим,
Тилла тишларини кўрсатиб кулар.
Менинг кўнглим билан иши йўқ сира,
Суратимни излаб китоб титкилар.

Мен эса отамни унутмоқцаман...

МЎМИНЖОН

Мўмин сувчи
Ўзага сув тараб юрар,
Иш пайти юракдан ишлаб,
Яйраб юрар.
Буш пайти ништ қуйишга ҳам
Яраб турар.
К^щ пайтида шийпонга ҳам
Қараб турар...

Мўмин деҳқон —
Далададир куни билан,
Ўзасига
Парвонадир куни билан,
Офтоб таниш,
Танададир куни билан...
Шериклари
Панададир куни билан.
Шериклари —
Пихин ёрган маёт туялар.
Мўминжондан қулишади;
Содда одам!..
Мўминжонни қилишади аскиялар.
Мўмин сувчи
Вир қун оғриб қолди, товба,
Қорнин ушлаб,
Уйига йўл олди зўрға,
Тут суяди,
Тол суяди,
Хотинининг олдига етволди, зўрға.

Мўмин дехқон.
Мўмин ЭНДИ... ногирон чол.
Кўзига тик қаролмайди Йўламатол!
Не бўлди, деб сўролмайди Йўламатол,
Мўмин бутун Марҳаматга тирик савол!
Мўмин ЭНДИ ғўзага сув тарамайди,
Иш пайти юракдан ишлаб яйрамайди.
Буш пайти ғишт қуйишга ҳам ярамзйди,
Қдлш пайтида шийпонга ҳам қарамайди...

ЎЗБЕКНИНГ АЁЛЛАРИ

Ухламайди тунлари,
Ой нурлари таралган.
Ўзбекнинг хотинлари
Фарзанд учун яралган.

Йилдан узун кунлари,
БСим кўнглини сўролган.
Ўзбекнинг хотинлари
Меҳнат учун яралган.

Қирқ йил қирғин бўлса ҳам
Ўз аҳида туролган.
Ўзбекнинг хотинлари
Тоқат учун яралган.

Ёт олдидан сал нари
Қачон қокил ўролган?
Ўзбекнинг хотинлари,
Ифқат учун яралган...

~

Ўзбекнинг аёллари,
Ўзбекнинг хотинлари,
Сувдан ҳалол,
Гулдан пок,
Қўллари олтинлари,
Қай томонга бурса юз,
Йўллари олтинлари —
Иззат учун яралган!

яхши БОЛА

Х. Саъдиевга

Боғчасига кеч қолмаса — яхши бола,
Мактабда "икки" олмаса — яхши бола,
Институтда курсда қолмаса — яхши бола,
Ҳеч кимга гап қайтармаса — яхши бола...

Билим бурса ҳам билмаса — яхши бола,
Қўриб турса ҳам қўрмаса — яхши бола,
Ходимга иш буюрмаса — яхши бола,
Бошлиқни танқид қилмаса.— яхши бола.

Ўз бахтини ўйламаса — яхши бола,
Қиз бор уйга бўйламаса — яхши бола,
Қуймаса-аччиғламаса — яхши бола,
Севганда қон йиғламаса — яхши бола.

Тухматчига тик боқмаса — яхши бола,
Ёлғон тинглаб тутакмаса — яхши бола,
Қоғозбозга индамаса — яхши бола,
Порахўрни қийнамаса — яхши бола.

Яхши дейсиз яна қандай ўртоқларни?
Яхши дейсиз — гоҲида сиз қўроқларни!
Мен кўряпман майсадаги титроқларни.
Улар босиб келаверса ўтлоқларни...

Яхши бола. Яхши бола. Яхши бола.
Мен эса бир ёмон қайсар бахши бола.
Бундайларни кўргани ҳеч кўзим йўқдир,
Бундайларга айтадиган сузим йўқдир.

Фақат сенга бир сузим бор, доно халқим, I
Фақат сенга бир тилак, эй. Она халқим,
Ўнл кўрсанг у "шумболангдек" шўх бўлсин,
Кўзларида чакнаб турган бир чўғ бўлсин!

ЯНГИ ЙИЛ КЕЧАСИ

Кўнгил маъюс тортди йилнинг сўнгида,
Билмам, ниманг билан сеҳрладинг, қор.
Бугун куппа-кундуз қўзим *ўцгят*
Яна бир ёшимни ўғирладинг, қор.
Қиркинчи қасримга ўтайми энди,
Кечаги ёшлигим эртақми энди.

Баҳорим етгудек қўлим узатсам,
Етолмай дилимни не деб юпатсам.
Лайлак қор, азизим, ғалаг байрам бу —
Кулиб кузатсамми, йиғлаб кузатсам.
Дардим жим ичимга ютайми энди,
Кечаги ёшлигим эртақми энди.

Сўрсанг, севинчимдан ўкинчим кўпроқ,
Сендан-да кумушроқ сочимдаги ок.
Йилим келмай туриб, йилим кетмоқца,
Кўзда табассум-у киприкда титроқ.
Мен ҳам сал шошдим-да, қайтайми энди,
Кечаги ёшлигим эртақми энди.

Янги йил!
Келавер қандай келсанг ҳам,
Кимлар етди сенга, кимлар етмади.
Сен янги йўлдошсан, сен янги ҳамдам,
Йўқлаб келганингнинг ўзи бир байрам.
Қулоғиңга бир гап айтайми, энди,
Кечаги ёшлигим эртақми, энди...

МЕҲРИ

Барча оддий узбек аё'лларига

Меҳри, мўминлигицг зийнатинг бўлди:
Ўзинг ҳам билардинг, суймасдим сира.
Қўнглим айвонига қўймасдим сира,
Бағримни илитган — меҳнатинг бўлди.

Сенинг бор давлатинг шу оддий исм,
Сенда на жозиба, сенда на ҳусн.
Меҳнат кишисида комат не килсин!..
Кўркинг — кўзинг тўла ҳасратинг бўлди.

Мен шеърга қароғим нуруни сотдим,
Қанча ёзсам шунча гуноҳга ботдим,
Сени ўтдан олиб, сувларга отдим,
Мулкинг — тоғдек сабру тоқатинг бўлди.

Бир худо бўлди, бир сен — меҳрибоним,
Мен-чи, бир ширин сўз айтдимми, жоним,
Бир кун қўлимда гул қайтдимми, жоним?..
Ҳамиша тилингда новвотинг бўлди.

Билдимки, сенингсиз йўқ менинг эртам,
Билдимки, сенсиз йўқ бахт менга, эркам,
Жонингдан айланай, кел энди сен ҳам,
Одамдай яшагин, навбатинг бўлди!

МАДҲИЯ

*Умумий ўрта таълим ўқув фанлари бўйича
ўтказиладиган ўқувчилар олимпиадаси
ролибларининг мадҳияси*

Алп ўғлонлар ўлкаси бу кўҳна Турон
Қалқонлари, қанотлари, илм истанг.
Ярим жаҳон бунёд этган Соҳибқирон,
Алишернинг авлодлари, илм истанг!..

Тахтдан тушганда ҳам одан тушмай юрган
Аждодингиз уй қўрмаган — Давлат курган.

Юрти учун елкасида тоғлар сурган
Рустамлари, Фарходлари, илм истанг.

Қўз очганда кезиб етти баҳри уммон.
Етти тилда сўзлашган биз тили бийрон.
Ватанида Тоғмаҳаллар тиклар султон —
Бобурлари, Бехзодлари, илм истанг.

Ҳақ йўлида Сиз илмнинг умматлари,
Халқ йўли ҳидояти, ҳимматлари,
Мадад бўлсин Яссавийнинг ҳикматлари,
Бобо Машраб баётлари, илм истанг.

Ихлосингиз, шахдингиздан шиддат ёғсин —
Мулки Турон нажотлари, илм истанг!..

Алп ўғлонлар ўлкасидир Ўзбекистон,
Эрки элнинг қанотлари, илм истанг.
Ярим жаҳон бунёд этган Соҳибқирон,
Алишернинг авлодлари, илм истанг.

ОНАЖОНИМ

Сахарданок чархпалакдай айланасиз,
Бир иш битса бошқасига шайланасиз.
Онагинам, айтинг қачон дам оласиз,
Шунча ишга қандай стар қудратингиз,
Онажоним, қачои битар меҳнатингиз?..

Қўлингиздан ўпсам нонни иси келар,
Ўдаинг ЭНДИ, меҳрибоним, энди бўлар —
Келинингиз ўз боласин ўзи белар.
Шунча бўлар бир келинга хизматингиз,
Онажоним, қачон битар меҳнатингиз.

Ой ботмай ҳеч ўрнингизга ётмадингиз, ,
Кузи билан боғда олма қопладингиз.
Ўрик пишиб тугаб кетди — тотмадингиз,
Ўзимга деб бир бош узум узмадингиз,
Онажоним, қачон тугар меҳнатингиз.

Дўстларим-а, қўйинглар бу дунёларин,
Онасизга тутмайди нур-зиёларин,
Тиригида олиб қолинг дуоларин,
Армон қилманг эрта етмай фурсатингиз,
Элга хизмат — онангизга хизматингиз!

МУНДАРИЖА

Узингдан қўямасин, халқим!.....	3
Ифтихор.....	4
Булбул.....	5
Севги садоси.....	6
Меҳр колур.....	7
Ўзбекистон.....!	8
Ўзбекмомо.....	12
Халқ бўл, элим.....	13
Онамга хат.....	14
"Шеърят...".....	15
"Хўрсинасан билдирмай...".....	16
Жайрон.....	17
Орзу.....	18
Мактуб.....	19
Биби.....	21
"Бисотимни боғда бир ҳалол".....	23
Хаёл.....	24
Оддий муаллим.....	25
Эрка кийик.....	27
Марсия.....	28
"Кўнглим шодлигига...".....	29
Севги бу.....	30
Дунёбу.....	31
Ҳеч кимга бермаймиз.....	32
Бўғдойпоялар.....	33
Муножот.....	35
Шоир орзуси.....	37
Дунё.....;	38
Чўлпон.....	39

Ойнома.....	41
Машраб хиргойиси.....	42
Қадахсўз.....	43
Насиба.....	45
Оққўчқор.....	46
Шукр дейсан сен қачон?.....	48
Иймон қўшиғи.....	50
Отажонлар.....	51
Халкона.....	52
"Севгам менинг, мен билмадим...".....	53
Биз бахтли бўламиз.....	54
Рух тўтиси.....	56
Менинг эртагимсан.....	57
Ўзаллар.....	58
Темурбек.....	59
Ёлғончи ёр.....	60
Ўтинч.....	61
Ота уй.....	62
Ҳазил.....	64
Муддао.....	65
Ўлан.....	66
Сувпар.....	67
Йиғлаб туринг.....	68
Мен биттадурман.....	69
Зеби, Зеби.....	70
Нетарман.....	71
Тўй ке'гаси.....	72
Кундошли уй.....	73
Муҳаббат.....	74
Нима қилай.....	75
Нонқулча.....	76
Яхши..... Г.....	77
Ажаб.....	78
Кўнгил қўшиғи.....	79

Тошкент.....	80
Ота.....	81
Хориждаги узбек қўшиғи.....	82
Шеъримга.....	83
Қайда бор.....	84
Армон.....	86
Бир қуни.....	89
Кумуш.....	90
"Огам ўғитларин...".....	91
Мўминжон.....	92
Ўзбекнинг аёллари.....	94
Яхшибола.....	95
Янги йил кечаси.....	97
Меҳри.....	98
Мадхия.....	99
Онажоним.....	100

ШЕЪРИЯТБЎСТОНИ

Адабий-бадшийнашр

МУҲАММАД ЮСУФ

ЎЗИНГДАН ҚЎЙМАСИН, ХАЛҚИМ

Шеърлар

Мусаввир *А. Кива*

Бадший муҳаррир *А. Бобров*

Техник муҳаррир *Т. Смирнова*

Клчик муҳаррир *Н. Фозилова*

Мусаххих *М. Насриддинова*

ИБ № 3820

Босишга 20.04.2000 й. да рухсат этилди. Бичими УОхЭО/з.
Гаймс гарнитураси. Офсет босма. 3,8 шартли босма тобок. 3,2 нашр
босма тобоғи. Жами 3000 нусха.

] 08 ракамли буюртма. 33-2000 ракамли шартнома.
Бахоси шартнома асосида.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг Ғафур
Ғулом номидаги Аяабйёт ва санъат наШриёти. 700129, Тошкент,
Навоий кўчаси, 30.

Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитасининг
1-босмахонасида босилди. 700002, Тошкент, Сағбон кўчаси,
1-берк куча, 2-уй.